โอกาสการค้าทุเรียนสดไทย จากพิธีสารทุเรียนฉบับใหม่ ไทย - จีน

นายนันทพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ.สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 13 – 15 พฤศจิกายน 2569 นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน (นายหลี่ เฉียง) ได้มาเยือนไทยเพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยและจีนในหลายด้าน ทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน โดยทั้งสองประเทศได้ลงนามและแลกเปลี่ยนเอกสารความร่วมมือรวม 8 ฉบับ มีนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรี ร่วมเป็นสักขีพยาน ซึ่งหนึ่งในความร่วมมือที่สำคัญต่อภาคการเกษตรและการส่งออกของไทย คือ **พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกทุเรียนสดจากประเทศไทยไปประเทศจีน** ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางและข้อปฏิบัติด้านสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกทุเรียนไทยไปยังตลาดจีน

พิธีสารทุเรียนฯ ใหม่นี้เป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับสำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (General Administration of Customs of the People's Republic of China: GACC) โดยจะใช้แทนพิธีสารฉบับเดิม ทั้งนี้ **การจัดทำพิธีสารฉบับใหม่นั้นมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงข้อกำหนดให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์การค้าในปัจจุบัน รวมถึงการวางแนวทางการบริหารจัดการศัตรูพืชกักกันอย่างเป็นระบบ** เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ฝ่ายจีน อำนวยความสะดวกในกระบวนการศุลกากร และลดความเสี่ยงที่ทุเรียนไทยจะถูกระงับการนำเข้า ณ ด่านของจีน นับเป็นพัฒนาการสำคัญในการรักษามาตรฐานและความเชื่อมั่นของสินค้าเกษตรไทยในตลาดส่องออกหลัก

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าทุเรียนสดของไทยในปี 2568[1] พบว่า ส่งออก 979,145 ตัน มีมูลค่าทั้งสิ้น 3,826.9 ล้านเหรียญสหรัฐ **โดยจีนเป็นตลาดส่งออกทุเรียนสดอันดับ 1 ของไทย ส่งออก 952,627 ตัน มูลค่าการส่งออก 3,722.2 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97 ของมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดทั้งหมดของไทย** ขยายตัวร้อยละ 1.7 สำหรับ 9 เดือนแรกของปี 2569 ไทยส่งออกทุเรียนสดทั้งหมด 1,235,453 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,693.9 ล้านเหรียญสหรัฐ และส่งออกไปจีน 1,212,514 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,624.6 ล้านเหรียญ ขยายตัวร้อยละ 30.4 ซึ่งมากกว่าการส่งออกไปจีนของทั้งปี 2568 ความต้องการทุเรียนของจีนที่เพิ่มขึ้นนี้ สอดคล้องกับการรายงานของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ[2] ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าปี 2569 ปริมาณการนำเข้าทุเรียนของจีนจะเข้าใกล้ 2 ล้านตัน สะท้อนให้เห็นว่าทุเรียนไทยยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง แม้จะเผชิญการแข่งขันจากเวียดนาม อย่างไรก็ตาม การนำเข้าทุเรียนสดของจีนต้องผ่านมาตรฐานคุณภาพและการตรวจสอบย้อนกลับ

ในช่วงที่ผ่านมาทุเรียนไทยประสบปัญหาด้านคุณภาพจากการปนเปื้อนสารแคดเมียม จึงกระทบต่อความเชื่อมั่นในการส่งออกไปจีน พิธีสารทุเรียนฯ ฉบับนี้[3] จึงเป็นการช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคชาวจีนได้ โดยจะช่วยให้ระบบการผลิตทุเรียนสดของไทยมีความชัดเจนขึ้น สามารถตรวจสอบย้อนกลับมาตรฐานความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ประเทศจีนกำหนดได้ตลอดห่วงโซ่ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาและความเสี่ยงจากการที่สินค้าทุเรียนไทยจะถูกกักกัน ณ ด่านศุลกากรจีน ช่วยให้พิธีการศุลกากรมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ในปัจจุบัน ไทยมีระบบตรวจสอบย้อนกลับทุเรียนที่ส่งออกจากประเทศไทย (Durian Trace)[4] เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของทุเรียน มาตรฐานความปลอดภัยต่าง ๆ ที่จำเป็นตลอดจนคุณภาพการขนส่งได้

ผอ. สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า “พิธีสารทุเรียนฉบับใหม่เป็นโอกาสที่ไทยจะยกระดับกระบวนการผลิตทุเรียนให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น ตรวจสอบได้ ซึ่งจะเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับสินค้าทุเรียนไทยไม่เพียงแต่ในการส่งออกไปยังตลาดจีน แต่ยังช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในการส่งออกไปยังตลาดทุเรียนสำคัญอื่น ๆ ด้วย” นอกจากนี้ สนค. มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว โดยเกษตรกรและผู้ประกอบการควรติดตามประกาศ

---

[1] ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

[2] มองโอกาสของตลาดจีนผ่าน “ทุเรียนหนึ่งลูก” (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ)

[3] มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2569 การจัดทำพิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกทุเรียนสดจากประเทศไทย ไปประเทศจีน ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทย กับสำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน.

[4] Durian Trace คือ ระบบตรวจสอบย้อนกลับทุเรียนที่ส่งออกจากประเทศไทย พัฒนาโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

พิธีสารฉบับเต็มและวันบังคับใช้ รวมถึงศึกษาข้อกำหนดการปฏิบัติโดยละเอียด ควรเตรียมความพร้อมสำหรับการขึ้นทะเบียนมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Agricultural Practices: GAP) หรือตรวจสอบสถานะของทะเบียนสวนให้ตรวจย้อนกลับได้ ส่วนโรงคัดบรรจุและผู้ส่งออกควรเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับ การจดทะเบียนและตรวจสอบมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice: GMP) เอกสารและฉลากให้ตรงกัน รวมทั้งควรมีการยกระดับระบบตรวจสอบย้อนกลับ เชื่อมข้อมูลสวน–โรงคัดบรรจุ–ด่านเข้าด้วยกัน ตลอดจนการขยายตลาดใหม่ลดการพึ่งพาตลาดเดียว เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
22 พฤศจิกายน 2569